

มาตรฐานการเบิกจ่ายงบประมาณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2559

Standard of Budget expenditure Approval for the Health Promoting Hospital at WangSaeng Sub-District, KaeDam District, Maha Sarakham Province Fiscal year 2016

ธิติลักษณ์ พัฒเพ็ง*

Thitilak Phatpheng*

บทคัดย่อ

การเบิกจ่ายงบประมาณของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทำให้มีขั้นตอนที่ค่อนข้างยุ่งยาก มีรายละเอียดมาก ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง ได้วิเคราะห์ความเสี่ยงงานการเงินการคลัง ปีงบประมาณ 2558 พบว่า มีการเบิกจ่ายจำนวน 139 เรื่อง เบิกจ่ายได้ถูกต้อง ร้อยละ 74.82 การเบิกจ่ายมีความล่าช้าระยะเวลาดำเนินการภายใน 30 วัน ร้อยละ 97.11 ระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 30 วัน ร้อยละ 2.88 และเรื่องที่มีความผิดพลาดทั้งหมดต้องแก้ไขเอกสารมากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 62.16 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) นี้ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึง พฤษภาคม 2559 มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา มาตรฐานการเบิกจ่ายงบประมาณให้มีความถูกต้องมากขึ้น โดยใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน มีการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์และวางแผนร่วมกัน ขั้นตอนออกแบบเครื่องมือและปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนตรวจสอบ กำหนดตัวชี้วัด โดยทีมตรวจสอบภายในและทีมประเมินภายนอก และขั้นตอนทบทวนวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาพัฒนาปรับปรุงดำเนินการ ต่อเนื่อง ประชากรในการศึกษา คือ บุคลากร รพ.สต.วังแสง ทุกคน (จำนวน 5 คน) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนที่รับผิดชอบในการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยการใช้อุปกรณ์ตรวจสอบเรียกว่า “สลิปน้อยคอยตรวจเตือน” (Memory Slip) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ร้อยละ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษา พบว่า ปีงบประมาณ 2559 สามารถจัดทำเครื่องมือมาตรฐานการเบิกจ่าย Memory Slip จำนวน 14 เรื่อง (14 หมวดรายจ่าย) นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน 14 เรื่อง การเบิกจ่ายทั้งหมด 59 เรื่อง สามารถเบิกจ่ายงบประมาณ ได้ถูกต้อง ลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ร้อยละ 100 ใช้ระยะเวลาดำเนินการทุกขั้นตอนรวมแก้ไข ไม่เกิน 10 วัน ร้อยละ 84.75 ระยะเวลาไม่เกิน 20 วัน ร้อยละ 8.47 ระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน ร้อยละ 6.78 บุคลากร รพ.สต.วังแสง สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและมีความพึงพอใจระดับมากทุกคน สามารถขยายผลสู่ รพ.สต. ในเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอแกลงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวน 7 แห่ง ดังนั้นในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรศึกษาระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพราะมีการปรับปรุงและแก้ไขตลอดเวลา และควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และควรมีการตรวจทานและตรวจสอบร่วมกันทุกขั้นตอน เพื่อเป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อความผิดพลาด โปร่งใส ความเชื่อถือ และเชื่อมั่นต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานเบิกจ่ายงบประมาณใน รพ.สต. ได้ทำให้มีความถูกต้องง่ายต่อการปฏิบัติ ลดระยะเวลาปฏิบัติงาน บุคลากรมีความพึงพอใจ

คำสำคัญ : มาตรฐาน, การเบิกจ่ายงบประมาณ

*โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

ABSTRACT

The approval for expenditure of the budget at the Health Promoting Hospital in WangSaeng Sub-district, must be strictly, accordance with the procedure and the law. Therefore there are many steps and it seem to be quite complicated that the officers concerned must be well aware of all procedures. The Health Promoting Hospital WangSaeng Sub-district have analyzed for the risk of inappropriate approval of budget expenditure for the fiscal year 2016 found that, there were total 139 cases. 74.82 % were correctly approved for budget expense, 97.11% were 30 days late for approval, 2.88% were late more than 30 days, In all of the error or mistake that have to make correction more than 3 times were 62.12%. This Action Research was conduct between October 2015 to May 2016 and have the objective aims for develop the standard procedure the arrangement of budget approval for more correctly, by using the PDCA system of Deming for improve and develop the efficiency such as the step of planning, analyzed the present situation data, support and participate in planning together, the step of designed of the tool and the action plans, the step for assessment and specify the indicator, by the internal auditor and external auditor, and the step of review data analysis , for improvement and development continuatively. The sample group for this research study were all of personnel who work in WangSaeng's Health Promoting Hospital (Total 5 person) who were responsible for budget expenditure approval. The tool that we used for assessment or recheck was called "Memory Slip" Tool used for qualitative data analysis were percentage. The result of qualitative assessment analysis found that, In fiscal year 2016 that we used the memory slip as a tool, total 14 cases (14 category of expenditures) that being used for approval, total 59 cases, can be approved correctly 100%, reduces the working steps and correction less than 10 days by 84.75 % and less than 20 days by 8.47% and less than 30 day by 6.78%. All of the personnel who worked are happy that they can work more correctly, and give the satisfaction scale at Very level. The result of this research were expanded to all 7 Health Promoting Hospitals network in KaeDam district, for apply to used in each Hospital, also this research study would suggest that all of the personnel concerned, should study the procedure and the law for well understanding and strictly obey, because all of the rule and procedure can be improve and make correction at all time, also should always have a meeting for exchange the knowledge and review, the working steps as to prevent and reduces the error and for the transparency of the organization. Finally the result of this action research study are very useful that can be used in budget expenditure approval in the Health Promoting Hospital, with more correctly more efficiency more convenient for performance and reduced working time leading to the more satisfaction of the personnel.

Key Words : Standard , Budget expenditure

บทนำ

เงินเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญในลำดับต้น ๆ เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของงาน หน่วยงานจะได้เงินงบประมาณมาจากการสนับสนุนของรัฐหรือองค์กรอื่น ๆ ก็ต่อเมื่อได้แสดงผลให้สาธารณชนไว้วางใจว่าหน่วยงานจะมีพฤติกรรมการทำงานที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ การเงินหรืองบประมาณจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกชนิด ทุกหน่วยงานและทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน จะต้องจัดหางบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคตด้วย เพื่อสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ทันการณ์และไม่เป็นเหตุให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงัก¹ งบประมาณเป็นสิ่งซึ่งบ่งแนวความคิดในการบริหารงานตลอดจนวิธีการดำเนินงานงบประมาณ จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงาน การดำเนินการกับงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสม มีความจำเป็นในการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล งานการเงินและบัญชีเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติและนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน ตลอดจนมีการจัดการเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ² เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์ หลักทางการบริหาร หลักการคลังทั่วไป และรวมทั้งหลักการพัสดุ³ งานการเงินและบัญชีนับว่าเป็นงานที่สำคัญที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะต้องศึกษาหาความรู้ให้มากหากไม่สนใจแล้วจะเกิดปัญหาขึ้นมากมาย เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านการเงิน รวมถึงการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในหน่วยงานราชการ มีขั้นตอนและการปฏิบัติงานที่ละเอียดอ่อนและต้องอยู่ในกรอบของการปฏิบัติงานที่ถูกต้องรวดเร็ว ทันตามเวลาที่กำหนด ภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมายระเบียบและข้อบังคับการปฏิบัติงานด้านการเงินมีกฎ ระเบียบ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ประกอบกับต้องอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบและถูกต้อง⁴

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสงเป็นสถานบริการเครือข่ายบริการสุขภาพโรงพยาบาลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

มีบุคลากรจำกัด ไม่มีบุคลากรที่มีวุฒิทางบัญชีโดยตรง และยังเป็นทีมสหวิชาชีพมีภาระงานประจำมาก ซึ่งการจัดทำการเงินการบัญชีต้องอาศัยความละเอียดความถูกต้องมีความยุ่งยาก ซับซ้อน มีกฎหมายเฉพาะ ระเบียบที่เกี่ยวข้องมากมาย ตลอดจนแหล่งที่มาของรายได้มาจากหลายหน่วยงาน เช่น เงินโอนหลักประกันสุขภาพเงินบริจาค และเงินอุดหนุนโครงการต่าง ๆ การเบิกจ่ายมีหมวด เช่น หมวดบุคลากร หมวดงบประมาณ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น หมวดเงินอุดหนุนโครงการที่ได้มาจากหน่วยงานภายนอก ที่ต้องดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของงบประมาณ ซึ่งต้องใช้หลักฐานเอกสารที่แตกต่างกัน ยังมีรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องทำเพื่อใช้เป็นบัญชีคุมตรวจสอบข้อมูลการเงิน ปีงบประมาณ 2558 จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงงานการเงินการคลัง พบว่า การจัดทำบัญชีไม่ถูกต้องเอกสารการเบิกจ่ายเงินไม่ครบถ้วน การขออนุมัติเบิกจ่ายจำนวน 139 เรื่อง พบว่า มีการเบิกจ่ายได้ถูกต้อง 104 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 74.82 ที่มีความผิดพลาดเอกสารไม่ครบ 35 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 25.18 การเบิกจ่ายงบประมาณมีความล่าช้า ระยะเวลาดำเนินการทุกขั้นตอนรวมถึงการแก้ไขให้ถูกต้องจนแล้วเสร็จ ดำเนินการภายใน 10 วัน จำนวน 102 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 73.38 ดำเนินการภายใน 20 วัน จำนวน 24 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 17.26 ดำเนินการภายใน 30 วัน จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 6.47 เวลาดำเนินการมากกว่า 30 วัน จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 2.88 และเรื่องที่มีความผิดพลาดทั้งหมด 37 เรื่อง ต้องแก้ไขเอกสารมากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 23 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 62.16 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและพัฒนามาตรฐานการเบิกจ่ายงบประมาณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

ประชากรผู้ร่วมศึกษาวิจัยและผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสงทุกคน จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณ ได้แก่

- 1) หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเจ้าหน้าที่เป็นผู้ควบคุมกำกับ อนุมัติ

- ให้ดำเนินการ 2) เจ้าหน้าที่พัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ขออนุมัติดำเนินการเบิกจ่าย 3) เจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามระเบียบ 4) ผู้ตรวจรับพัสดุมีหน้าที่เป็นผู้ตรวจรับการจัดซื้อ จัดจ้าง 5) ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

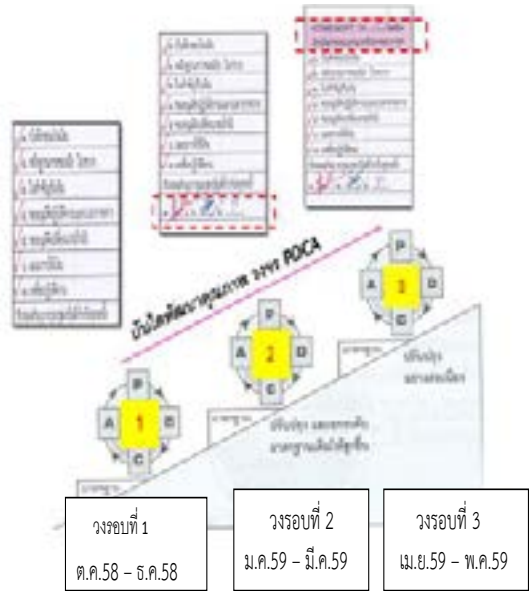
รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กระบวนการพัฒนาตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle) หรือ วงจร PDCA ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) 4) ขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม (Action) โดยการยึดถือปฏิบัติตามแผนงานหรือแนวทางที่กำหนดแต่หากไม่บรรลุตามแผนจะนำเข้าสู่วงจรคุณภาพรอบที่ 2 คือ นำมาหาสาเหตุ และวางแผนแก้ไขใหม่ปรับปรุงให้เหมาะสม และรอบต่อ ๆ ไปแล้วสรุปถอดบทเรียน และประเมินความพึงพอใจผู้ปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยดำเนินการ 3 วงรอบ ๆ ละ 4 ขั้นตอน ตามวงจรเดมมิง คือ วงรอบที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 Plan ประชากรผู้ร่วมศึกษาวิจัยและผู้ให้ข้อมูลรวบรวมข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณปี 2558 นำมาวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดปัญหาและความเสี่ยงของหน่วยงาน นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 Do ออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ตรวจสอบ เรียกว่า “สลิปน้อยคอยตรวจเตือน” (Memory Slip) ได้จำนวน 14 เรื่อง ตามหมวดรายการเบิกจ่าย และนำมาใช้ในการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนที่ 3 Check ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของการใช้เครื่องมือและกำหนดตัวชี้วัดโดยทีมตรวจสอบภายในของ รพ.สต.วังแสง และทีมประเมินภายนอก ขั้นตอนที่ 4 Action ทบทวนการนำมาใช้พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมาตรฐานพบว่า เครื่องมือขาดความชัดเจนในการตรวจสอบของบุคลากร จึงได้ดำเนินการในวงรอบที่ 2 โดยขั้นตอนที่ 1 Plan ร่วมกันกำหนดปัญหานำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ขั้นตอนที่ 2 Do ออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ตรวจสอบทั้ง 14 เรื่อง ให้มีที่เซ็นชื่อของผู้ตรวจสอบทั้ง 3 คน ขั้นตอนที่ 3 Check ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของการใช้เครื่องมือ พบว่า มีความถูกต้องมากขึ้น ขั้นตอนที่ 4 Action ทบทวนการนำมาใช้พัฒนาและ

ปรับปรุงแก้ไขดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมาตรฐาน วงรอบที่ 3 มีการลงเลขที่ขออนุมัติ (บค. / บจ.) กำกับ และใช้สีเป็นสัญลักษณ์แยกประเภททำให้มีความชัดเจนในการนำไปใช้สรุปผลการวิจัยและประเมินความพึงพอใจ



ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เครื่องมือตรวจสอบเรียกว่า “สลิปน้อยคอยตรวจเตือน” (Memory Slip) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้จากการศึกษาระเบียบคู่มือที่เกี่ยวข้อง จากข้อเสนอแนะของทีมประเมินจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแกดำ โรงพยาบาลแกดำ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จำนวน 14 เรื่อง คือ 1) เบิกเงินค่าตอบแทนเวรรักษาพยาบาลนอกเวลาราชการ 2) เบิกเงินค่าตอบแทนเบี้ยเลี้ยงเหมาจ่าย ๘.8 3) เบิกเงินค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว(พสอ.) 4) เบิกเงินสมทบประกันสังคม 5) เบิกเงินค่าสาธารณูปโภค 6) เบิกเงินค่าตอบแทนวิทยากร 7) เบิกเงินค่าอาหารทำการนอกเวลา 8) เบิกเงินค่าตอบแทนนอกเวลา(บันทึกข้อมูล) 9) เบิกเงินค่าจัดซื้อ 10) เบิกเงินค่าจัดจ้าง 11) เบิกเงินค่าอาหารกลางวัน 12) เบิกเงินค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 13) เบิกเงินค่าตอบแทนกรรมการประกวด 14) เบิกเงินค่ารางวัล ซึ่งเครื่องมือนี้มีขนาดกว้าง 8 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร โดยประมาณ ในแต่ละเรื่องจะมีรายการเอกสารที่ต้องแนบเพื่อ

ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของเอกสารที่ต้องแนบในการเบิกจ่ายและที่เซ็นชื่อของผู้ตรวจสอบ 3 คน โดยจะนำสลิปนี้เย็บติดมุมด้านซ้ายของเอกสารเบิกจ่ายเงิน

2. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ เป็นลักษณะมาตราแบบประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

โดยการศึกษาเอกสาร ระเบียบ กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตของเครื่องมือและคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา แล้วนำมาสร้างเครื่องมือฉบับร่าง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหาและภาษาแล้วนำมาปรับปรุงเป็นสลิปและแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำมาใช้ในการปฏิบัติจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยด้วยตนเองโดยใช้เครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นทั้งแบบประเมินความพึงพอใจและ

ความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารการเบิกจ่ายเงินทั้ง 14 เรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

ผลการศึกษา

บุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80) อายุระหว่าง 40-50 ปี ร้อยละ 60 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 60 การศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 60 อายุราชการประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 60 ตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ เป็นบุคลากรที่มาจากสหวิชาชีพ มาจากคนละสายงานและไม่มีวุฒิทางการเงินและบัญชี โดยตรงส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ร้อยละ 40

ผลการใช้เครื่องมือมาตรฐานการเบิกจ่าย (Memory Slip) นำมาใช้ในการเบิกจ่ายทั้งหมด 59 เรื่อง (ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559) สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ถูกต้อง ร้อยละ 100 ใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 10 วัน ร้อยละ 84.75 ใช้ระยะเวลา 11 - 20 วัน ร้อยละ 8.47 ระยะเวลา 21 - 30 วัน ร้อยละ 6.78 (ตารางที่ 1) ไม่มีเอกสารการเบิกจ่ายค้างเกิน 30 วัน บุคลากรสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและมีความพึงพอใจระดับมาก

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ของการเบิกจ่ายงบประมาณโดยใช้เครื่องมือมาตรฐานการเบิกจ่าย (n=59)

ผลการใช้เครื่องมือมาตรฐาน	จำนวน (n=59)	ร้อยละ
ความถูกต้องของเอกสาร		
ถูกต้อง	59	100
ไม่ถูกต้อง	0	0
รวม	59	100
ระยะเวลาการเบิกจ่าย		
ไม่เกิน 10 วัน	50	84.75
11 - 20 วัน	5	8.47
21 - 30 วัน	4	6.78
รวม	59	100

วิจารณ์

มาตรฐานการเบิกจ่ายงบประมาณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสง ปีงบประมาณ 2559 โดยใช้กระบวนการพัฒนาตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือ วงจร PDCA ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) 4) ขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม (Action) วางแผนปรับปรุงแก้ไขใหม่ และวงรอบต่อไป จำนวน 3 วงรอบ แล้วสรุปถอดบทเรียน และประเมินความพึงพอใจผู้ปฏิบัติงาน ส่งผลให้สามารถสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ตรวจสอบ เรียกว่า “สลิปน้อยคอยตรวจเตือน” (Memory Slip) ได้จำนวน 14 เรื่อง ตามหมวดรายการเบิกจ่าย ผลการใช้เครื่องมือมาตรฐานการเบิกจ่ายทำให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นลดระยะเวลาดำเนินการลง ไม่มีเอกสารการเบิกจ่ายที่ต้องแก้ไขบ่อย มีความชัดเจน ครบถ้วนในการจัดหาเอกสารประกอบการเบิกจ่าย มีการตรวจสอบซ้ำโดยบุคลากรผู้ปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติมีความพึงพอใจระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของฤดีพร ศุภกิจอนันต์ ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการเงินและบัญชี โรงเรียนมัธยมน้ำตาอุดนุสรณ์ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า การใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายงานและการสอนงานทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น สามารถจัดทำบัญชีเงินสดได้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน⁵ สอดคล้องกับผลการศึกษาของจรัญ อินทวัฒน์วงษา ได้ศึกษาการพัฒนางานการเงินและบัญชี โรงเรียนบ้านสำราญ อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ กำกับติดตาม ทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เอกสารมีความถูกต้องมากขึ้น⁶ สอดคล้องกับผลการศึกษาของฉัตรชัย จันทะลัย พบว่าการพัฒนาระบบงานการเงินและบัญชี โรงเรียนนาทมวิทยา อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทำให้การปฏิบัติงานการเงินและบัญชีมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน⁷ สอดคล้องกับการศึกษาของ จุรี วิชิตชนบดี ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หลังการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ในระดับสูงและมากกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)⁸ สอดคล้องกับการศึกษาของนิธิดา สกุลจิตจินดา ได้ศึกษาทัศนคติ

ของผู้ทำบัญชีที่มีต่อร่างมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พบว่า ผู้ทำบัญชีมีทัศนคติที่ดีในทางบวกต่อร่างมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม⁹ สอดคล้องกับการศึกษาของลักษมี กันเสียม ได้ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการงานพัสดุในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการงานพัสดุลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)¹⁰ จากการวิจัยครั้งนี้จะ กระบวนการพัฒนามาตรฐานการเบิกจ่ายงบประมาณของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสงที่มีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติการในทุกขั้นตอน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีความสุขในการปฏิบัติงานด้านการเงิน การเบิกจ่ายงบประมาณ แต่สิ่งที่จะต้องปรับปรุงจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรจัดทำคู่มือ และผังการปฏิบัติงาน Flow chart สำหรับหน่วยงานย่อย เพื่อใช้ในการส่งมอบงานแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย หรือกรณีมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบ เช่น ย้าย หรือแบ่งงานใหม่ และควรศึกษาภาระงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและงานพัสดุ ควรสนับสนุนส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณ ได้รับการอบรมเรียนรู้กฎระเบียบข้อบังคับอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ผู้ปฏิบัติงานควรศึกษาระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสอบถามและตรวจสอบร่วมกันทุกขั้นตอนเพื่อเป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อความผิดพลาด

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณนายมนตรี เทเวลา สาธารณสุขอำเภอแกดำ นพ.สมพงษ์ จันทรโสภาว ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแกดำ และ ดร.สงัด เชื้อลิ้นฟ้า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม ที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางการศึกษา ขอขอบคุณบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังแสงที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. กรมบัญชีกลาง. หลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ. ฉบับที่ 2; ม.ป.พ. : ม.ป.ท; 2546.
2. กรมบัญชีกลาง. คู่มือแนวทางการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีส่วนราชการจากเกณฑ์เงินสดเข้าสู่เกณฑ์คงค้าง. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.; 2545.
3. มูลนิธิพัฒนาข้าราชการ. เอกสารประกอบการสัมมนาเปรียบเทียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม; 19 มกราคม 2543; โรงแรมปรีนซ์พาเลซ. กรุงเทพมหานคร; 2543.
4. กรมบัญชีกลาง. ประมวลกฎหมายและระเบียบการคลัง. กรุงเทพมหานคร:คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา; 2552.
5. ฤดีพร ศุภกิจจอนันต์. การพัฒนาบุคลากรด้านการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมน้ำตาลอนุสรณ์ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2554.
6. จริญญา อินทวัฒน์วงษา. การพัฒนางานการเงินและบัญชีโรงเรียนบ้านสำราญ อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาสารคาม). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2551.
7. ฉัตรชัย จันทะลัย. การพัฒนาระบบงานการเงินและบัญชีโรงเรียนนาทมวิทยา อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาสารคาม). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2551.
8. จุรี วิชิตชนบดี. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2543.
9. นิธิตา สกุลจิตจินดา. การศึกษาทัศนคติของผู้ทำบัญชีที่มีต่อร่างมาตรฐานการบัญชี สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2549.
10. ลักขมี กันเสงี่ยม. สภาพปัญหาการจัดการงานพัสดุในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). กรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2550.